

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Velikonočno vstajenje

Dva tisoč let je skoraj že minilo izza veličastno skrivnostnega trenutka, ki je bil namenjen svetu v odrešenje. Leto za letom obhajamo spomin na vseobsežno daritev Boga človeka na Kalvariji. »Premagana je smrt, trohnoba« — prepevamo v pesmi, toda kako smo skušali ta veseli klic preliti v resnico?

Vsi vemo, da sta duh in telo v življenju neločljiva enota. Če hočemo res doseči napredek, če se hočemo dvigniti in se povzpeti kvišku, moramo skrbeti za oba v enaki meri. Kljub temu, da človeštvo to ve, ravna popolnoma nasprotno. V vsem svojem početju gazi najsvetejše zakone, ki jih priznava kot božje in jih vidi tisočletja in tisočletja potrjene v živi knjigi prirode. Med te najsvetejše zakone pač spada oni, ki smo ga že ponovno naglasili na tem mestu: Da ima nam reč vsak človek pravico do človeka vrednega življenja.

Nova Kalvarija

Če pogledamo ob tem spoznanju vsakdanjo resničnost, se nam razgrne nova Kalvarija. Pravica, ki jo na ves glas oznanjamo, leži poteptana in milijonkrat križana pred nami. Kakor z brezbrežnim morjem smo razdelili človeštvo v dva tabora. V enem trpeti, ki delajo, v drugem se košatijo oni, ki uživajo. Prvih je brez števila, drugi pa tvorijo samolastno odbrano peščico.

Ta peščica, naj se že imenuje kapitalist ali kakorkoli, dejansko odreka delovnemu človeku najosnovnejše življenjske pravice. Podjarmila si je človeštvo in ga tako rekoč vzela v zakup. Ona mu narekuje zakone, ona mu ukazuje delo, ona mu meri hrano in plačilo, ona odloča o življenju in smrti delovnega človeka.

V tej krivici, ki jo občutimo delovni ljudje malone po vsej zemeljski obli, se ponavlja Kalvarija sodobnega človeka. Ze ob rojstvu ga zgrabi gorje njegovih zatiralcev in ga ne izpusti nič več do groba. Nekoč je moral vsaj trdo delati, danes mu je celo ta pravica odvzeta. Ko na eni strani vlada razkošje, ki ga mi poznamo samo iz bajk, na drugi strani milijoni zdravih, krepkih delovnih rok zaman hrčene po delu, ki bi jih vsaj preživljalo. In rajši, kakor da bi tem brezimnim milijonom dala dela in jim priznala pravico do življenja, rajši jih propadla človeška družba zapira v ječe, jih mori in ubija in pase svojo blazno pokvarjenost nad njih trpljenjem, nad njih obupnimi smrtnimi kriki.

Grobovi tulijo

Na takem križu visi danes delovni človek-mučenik malone po vsem svetu. Zavladala je tema, iz katere skoraj ne vidimo izhoda. Od nikoder ni sonca, od nikoder svetlega žarka.

Grobovi se odpirajo in pošastno goltajo svoje žrtve.

Pred leti, ko je divjala velika vojna, smo lahko imenovali bojišča, danes pa je ves svet eno samo velikansko bojišče.

In vendar ne smemo kloniti! Grobovi nas kličejo, grobovi nas dramijo. Tisočere nedolžne žrtve vstajajo. Njih trupla so strohnela, nihče ne spozna več njih kosti. Duh pa, ki je živel v teh telesih, je ostal in se dramil v nas.

Ali veste, da Kristusa niso mogli umoriti, čeprav so ga pribili na križ, mu predrli srce in zavalili težko skalo na njegov grob? Nastala je tema, pretrgalo se je zagrinjalo v templju in mrtvi so se dvigali iz grobov. Križani pa je vstal, poveljan v mučniški slavi: Človek — Bog — Odrešenik!

Tudi danes tulijo grobovi. Duh Matije Gubca kliče. Kdo bo preslišal njegov glas?!

Prav posebno nas kliče duh tega nesmrtnega kmetkega mučenika zdaj v velikonočnih dneh. Ne, zanj ni bila dovolj trnjeva krona, človek-zver si je umislil zanj železno — razbeljeno! S sramotnim ognjem in zverinsko muko naj bi bila izžgana s sveta misel o kmetki pravici, misel o delu, ki mu je sam Bog priznal čast in veljavo!

Ali čutite to peklenko zlobo objestnih graščakov, zveri, ki niso nikoli zaslužile človeškega imena? Mislili so, da so z mučenjem kmetkega trpina za vselej opravili svoje delo, da jim bo prestol, postavljen na zasramovane kmetke kosti, ostal na vekomaj... In kje so danes ponosne graščine, kje slava teh velikašev? Gradovi so razpadli. Kakor v zasmeh nasilju štrle še tu in tam pošastne razvaline pod nebo. Krvnike v plemiških oblačilih je odnesel vihar, kmet, delovni človek pa je — ostal. To je resnica, ki je ne poseka noben meč, in ta resnica nam vliva moči za novo delo.

Življenje je boj

Krivica se sama maščuje. To tolažilno resnico nam potrjuje zgodovina. Vendar ne smemo čakati in brezbrizno stati ob strani in gledati, kdaj bo čas opravil svoje delo. Ne, naša naloga je, da z vsemi svojimi silami pomagamo pravici do kar hitrejši zmage. Kolikor bolj zavedno, smotreno in odločno bo naše prizadevanje, toliko prej lahko pričakujemo tudi zase pravice.

Življenje je boj, je večno gibanje in neprestan razvoj. Kdor se hoče temu izogniti, ga življenje samo pregazi. Kakor bolan ud, s katerim dolgo nismo mogli gibati, ohromi in opeša, tako oslabi tudi na telesu človeške družbe vsak ud ali družabni sloj, ki je bil obsojen na mirovanje.

Kmetki sloj je bil stoletja izobčen iz javnega delovanja. Drugi so odločali o njegovi usodi, drugi so mu krojili kruh in pravico.

Pahnili so ga kakor sužnja na zemljo in ga uklenili v trdo delo za bori kos vsakdanjega kruha. Ni smel misliti, ni smel govoriti. Le kakor k bolniku so zdaj pa zdaj prihajali k njemu, da bi ga še bolj uspavali in izmzgali iz njega zadnje življenjske sokove — zase. Toda kljub temu kmetki in delovni človek ni omagal. Čutil je v sebi klic, močnejši od biča, ki je padal po kmetkih plečih. In ta klic odmeva danes čez in čez po domovini, kjer koli žuljave roke obdelujejo zemljo.

Za staro pravdo

Da, stara pravda, to je naše vstajenje, to je naše prebujenje! Kakor te dni obhajamo praznik zmage duha nad materijo, praznik zmage Boga pravice in ljubezni nad Satanom zla in gorja, tako si moramo zorati široko pot do zmage dela nad zločinskim izmzgavanjem!

Tudi ta praznik si bomo priborili, če bomo dovolj složni in odločni. Narava nam ga zagotavlja, Bog sam nam ga ponuja. Ali naj bomo res tako zanižani, da bi zavrgli in zamenarili, kar je naša sveta last? Ali naj poslušamo tiste, ki nas slepe, natočujejo in zasmehujejo, da bi nas odvrnili s prave poti?

Ne, nikakor ne! Klic »Za staro pravdo!« je božji glas! Kajti ta klic oznanja našo trdno voljo, da spet popravimo in v smislu večnih zakonov o pravičnosti uredimo, kar je skvarjeni človek skazil in popačil v svoji propadlosti.

Le zamisli se, dragi čitatelj, pridni kmetki oče, in ti, skrbna mati, odločni fant in brhko dekle! Kaj se je godilo z božjim Sinom, ki je prinesel svetu pravico in odrešenje? Natolecevali so ga, sramotili in preganjali so ga, povsod so ga zalezovali in z lažmi in obrekovanjem so ga tožili sodniku. Ni jim bilo dovolj, da ga je dal Pilat preteptati! Ne, oni so zahtevali njegovo glavo! Rajši so videli razbojnika živega kakor tega večnega glasnika in borca za pravico! »Križaj ga!« je bil njih edini klic.

Pa kdo je to storil? Ali morda narod, ljudstvo? Ah, kaj še! Trpeči narod, delovni človek je božjega Učenika sprejel v sree in vsrkaval njegove besede kakor božje zdravilo. Ne, ni bil narod, ki je zahteval smrt na sramotnem križu za Odrešenika, ampak pismarji in farizeji, mogotci torej, ki so se pred tisočletji prav tako gredli na žuljih delovnih množic in se mastili ob sadovih ljudskega dela kakor pozneje ves čas! In še jim ni bilo dovolj, da so ga umorili. Slekli so ga in vojaki so ob mrtvem truplu kockali za obleko božje žrtve farizejskega pohlepa in nasilstva.

Kdo je bil, ki je posadil na sramotnem prestolu Matije Gubca? Kdo si je izmislil pe-

klenske muke zanj? Ali narod? Ah, nikoli! Narod je bil z njim, je z njim vred trpel in krvavel! Le podivjani mogotci, krvi pijani graščaki in oblastniki vseh barv in vrst so se pasli ob bolečinah umirajočega.

Kdo je ubil Stambolijskega? Kdo je zadal smrtno rano Radiću? Ali je bil to narod? Saj nam ni treba več odgovarjati, ko se brez dvoma sami še dovolj živo spominjate žalostnih dogodkov. Povedati pa moramo tole:

V dveh tisočletjih se ponavlja skozi isti strahotni prizor. Farizeji in pismarji, samozvani mogotci zatirajo, zaničujejo, obdolžujejo, natolčujejo in ubijajo borce za pravico, nikoli pa ne — narod! Ustavili se niso pred svetostjo božjega Sina, ni jih pretresla veličina največjih človeških duhov, zato tudi ne smemo pričakovati, da bi ravnali z nami drugače. Vprāv to pa nam potrjuje, da smo na pravi poti! To nam izpričuje, da je naša borba sveta in pravična! Bolj ko nas bodo grdili in natolcevali, bolj ko nas bodo težili in obrekovali, z večjim ognjem in ljubeznijo

bomo dvigali zastavo pravice, z večjo odločnostjo bomo šli v boj za staro pravdo.

Mi nočemo krvi in ne solza, ampak samo pravico, ki nam jo dajeta Bog in zemlja!

Cemu bi se zato plašili, če nas obkladajo z brezverci?

Mi nočemo nasilja, ampak se borimo za to, da se nasilje za vedno umakne s sveta.

Cemu bi se potlej ustrašili, če nam očitajo grozodejstva, ki jih pošten človek sploh ni zmožen?

Pogledali smo dva tisoč let nazaj in videli, kako je bilo. Zdaj je naša naloga, delati in se boriti za to, da se gorje neha. Šele potem nam bo resnično dano vstajenje, šele potem bo zmagovalni glas velikonočnih zvonov odmeval v naših srečih v vsej lepoti in veličastvu.

Ta misel, ta zavest boči ona trdna vez, ki naj za veliko noč združi vse delovne množice v eno samo veliko družino v strah vsem dedičem krivice in v odrešenje vseh, ki z delom služijo narodu in časte Boga — Odrešenika!

Vesele velikonočne praznike vsem cenjenim čitateljem in sotrudnikom
»Kmetskega lista« želita
Uredništvo in uprava.

Niti nevednost, niti zloraba — ampak samo poštenost

»Domoljub« je zadnjič zapisal na naš naslov te-le presunljive besede:

»Ali so morda Nemci in Italijani danes, ko ne stojte pod vodstvom Rima, t. j. katoliške Cerkve, temveč pod vplivom poganskega hitlerstva in fašizma, manj oblasti in nadvladja željni kot nekdanj?«

Mesto nas naj odgovori goriški nadškof Carlo Margotti na to vprašanje. Upamo vsaj, da »Domoljub« tega visokega dostojanstvenika ne bo proglasil za Pucljevega kmetskega liberalca ali Mravljetovega kmetskega puntarja.

Škof Margotti (ne morda mi kmetijci!) je letos 10. januarja razposlal pastirsko pismo (spomnil se je tudi slovenskega in hrvaškega jezika!), ki so ga morali (po ukazu škofa, ki vendar predstavlja cerkveno oblast!) prečitati vernikom duhovniki Julijske krajine. »Domoljuba« in g. Toneta Bantana bo zanimal brez dvoma v prvi vrsti tale slovenski odstavek iz škofovega pastirskega pisma:

»Velika vojna je nedvomno zacelila mnogo ran, je zažgala in očistila mnogo nečistega. In fašizem, ki je prišel po svetovnem viharju, da prevzame vaje in vodstvo našega naroda in da ga pripelje v zavetje in mu pripomore do zmage in mira, med mnogimi ukrepi političnega in socialnega značaja ni zanemaril pravne in duhovne obnove dobrega italijanskega ljudstva. Če se danes v Italiji, da ne govorimo o drugem, spoštuje vera in nihče nesramno in nekaznovano ne preklinja svetega božjega imena, če neki ex professo nenravni tisk ne kroži več med občinstvom, če je kršitev svetosti praznikov zabranjena, če vsak zločin, ki ga obsoja božji zakon, zasledujejo tudi državni zakoni, če je cerkev svobodna v izvrševanju svojega apostolskega poslanstva, če je rimsko vprašanje srečno rešeno, če sloga s pridom družijo obe gosposki: cerkveno in državno, ali morda za to ne gre hvala močnemu gibanju, polnemu dobrih namenov in plemenitih idealov, katero je njegov početak in voditelj (duce) skozi toliko težav pripeljal do premočnega razvoja, ki ga je danes dosegel, do sedaj popolnega uresničenja svojega obširnega in pogumnega programa, do obnove cesarstva v Italiji, katero so premnoge peklenke sile hotele uničiti iz sovraštva do njene vere. Vse to je božja Previdnost. Zahvaliti se moramo božji Previdnosti in občudovati moža, ki je bil njeno glavno orodje.«

Zdaj nam povejte, komu naj kot katoličani glede fašizma verjamemo: Vam pri »Domoljubu« in g. Tonetu Bantanu, ki pravite, da je fašizem »poganski« — ali katoliškemu škofu Margottiju, ki fašizem tako vneto poveljuje?

Po našem skromnem mnenju je pač za vsa-

kega katoliškega kristjana škof večja in bolj merodajna avtoriteta kakor pa — »Domoljubov« urednik.

No, glejte, po škofovem tolmačenju pa Italijani ne živijo pod vplivom »poganskega fašizma«, ampak: »Vse to je božja Previdnost. Zahvaliti se moramo božji Previdnosti in občudovati moža, ki je bil njeno glavno orodje.«

Kje najdete tu samo sled kake tožbe, da je narod pod vplivom »poganskega fašizma«? Narobe, zahvaliti se moramo (torej vsi: Cerkev in ljudstvo), da smo — po božji Previdnosti prejeli — fašizem.

Tak zaključek nujno sledi iz besedi visokega dostojanstvenika rimsko-katoliške cerkve, goriškega nadškofa C. Margottija.

Zato si dovoljujemo staviti uredništvu »Domoljuba« tale vprašanja:

1. Česa naj mi Slovenci pričakujemo po »Domoljubovem« mnenju, ki je na naše tolmačenje o daru Rima tako hud?

2. Zakaj naj se naši Slovenci na škofov ukaz samemu Bogu zahvaljujejo za fašizem, ki je po »Domoljubu« — poganski?

3. Zakaj glede Trubarjevih zaslug za slovenski jezik in kulturo čisto nič ne omenjate nedavnih izvajanj vseučiliškega profesorja dr. Franceta Kidriča, ki je vendar vsaj toliko vreden kakor Hešič, čeprav jih poznate, ker jih je vendar poslušal poročevalec »Slovenca« in tudi poročal o njih?

4. Ali poznate postopanje reškega škofa Santina in njegovo pastirsko pismo, o katerem se že dolgo razpravlja v tisku in je o tem obširno govoril tudi slovenski poslanec K. Doberšek v narodni skupščini? Kakšen je za Slovence in Hrvate v njegovi škofiji dar tega cerkvenega dostojanstvenika?

Če nam bo »Domoljub« na vsa ta vprašanja odkrito in pošteno odgovoril in če nam bo dana možnost in pravica, morebitna zavijanja osvetliti z lučjo resnice, potem, dragi g. Tone Bantan, ki so Vam dali gospodje podpisati nerodni članek v »Domoljubu«, boste tudi Vi spoznali brez našega poučevanja, da v kmetskih vrstah ne vlada niti nevednost niti zloba, ampak da nam gre samo za — poštenost. Kot pošten človek se boste tedaj kmalu znašli v zdravem toku slovenskega kmetskega gibanja. Kot bodočega soborca Vas zato že danes tovariško pozdravljamo in Vam odpuščamo zmote in tudi (brez zamere!) otroško nerodni napad, ki so si ga gospodje pod Vašim klobukom dovolili na nas! V božjem imenu torej kmalu na veselo svidenje — pod zelenim praporom!

Tomaž:

Vstajenje

Še v smrti kakor sonce čist umira tam na križu Krist. On, ki je pot življenja, sprejel je križ trpljenja.

Kdo ga umoril je, povej, kdo zloben je tako brez mej? Kdo mu je v lice božje pljunil, kdo rano v levo stran mu sunil?

Ni vredni sad na suhi veji — morilec ti so farizeji: Morilec je oblasti sin, ne kmet, ne delavec-trpin.

On ljubil, spoštoval je delo, sirotam brisal pot raz čelo, On ljubil pota je višin, sovražil grob laži temin.

Zatirane v višine kliče, tirane v grob pa med mrlič, v objem nas vabi razprostrt — premagal je na križu smrt.

Iz leve rane luč žari, kipi mu roža — sveta kri, kipi mu svetil cvet — Vstajenja, ki je skrivnost in vir življenja.

Velika noč

Zvoni, zvoni — In spet Velika noč kot tuj gospod gre mimo naših koč in kdo ve kje nekdo nam za kolač počasi, vztrajno plete korobač.

Kaj ni za nas bil križ oblit s krvjo, ki naj nam reši dušo in telo? A žaljev naših sveti naj škrlat ima še v rokah tujec le, Pilat? —

Mir s tabo, zemlje naše zvesti sin — slovenski kmet, junak stoterih bolečin: Grobovi pokajo, vezi ječe in mrtvi — živim na pomoč hite!

Kar je bilo krivic, gorja in vse tem, vstajenja plamen naj v pepel seže, ko žaljev naših večno živa kri k življenja zmagi krépkó zazvoni!

Doma in drugod

Narodna skupščina

je pretekli teden zaključila svoje proračunsko zasedanje s sprejetjem nekaterih mednarodnih trgovinskih pogodb in zakona o pooblaščenih inženirjih. V soboto so bile na dnevnem redu nekatere prošnje, ki jih je skupščinski odbor za prošnje in pritožbe predložil. Od slovenskih prošenj jih je bilo predloženih 11 za dosmrtno mesečne podpore. Vseh prošenj za mesečne podpore je bilo predloženih narodni skupščini okrog 490. V zadnjem trenutku je bilo pa to vprašanje odstavljeno z dnevnega reda in se bo o predloženih prošnjah glasovalo pri prihodnjem zasedanju.

Zadružni zakon

Odbor, ki je razpravljal o zadružnem zakonskem načrtu, je končal svoje delo pretekli petek. Spreminjevalni predlogi, ki jih je poslala Glavna zadružna zveza v Beogradu, so bili večji del upoštevani. Predlog zadružnega zakona bo predložen plenumu narodne skupščine ob priliki prihodnjega zasedanja.

V odboru za proučevanje zadružnega zakona sta bila iz vrst opozicijskih slovenskih poslancev Milan Mravlje in Karl Dobršek.

Zakon o sladkovodnem ribarstvu

Odbor za proučevanje zakonskega načrta o sladkovodnem ribarstvu je končal svoje delo in v petek kasno v noč zaključil razpravo zadnjih členov novega ribarskega zakona. Tudi ta zakonski predlog bo prišel na dnevni red na prvih sejah narodne skupščine.

V odboru za proučevanje ribarskega zakona sta bila iz vrst opozicijskih slovenskih poslancev Milan Mravlje in dr. Ivan Lovrenčič.

Odbor za prehrano pasivnih krajev

Pretekli petek je imel sejo odbor za prehrano pasivnih krajev. Odbor sicer nima nobene izvršilne moči, temveč je le posvetovalni organ ministristva za socialno politiko, vendar se od njega marsikaj pričakuje. Na petkovi seji je odbor razpravljal o prehranjevalnih razmerah v naši državi in ugotovil, da vlada ponekod velikansko pomanjkanje živin in da stradajo celi okraji. Za prehrano pasivnih krajev je bilo lanske leto razdeljenih blizu 3000 vagonov brezplačne ljudske hrane (največ koruze) in 5550 prevoznic za znižan prevoz ljudske hrane. Lanska letina je bila v Sloveniji izredno slaba in so potrebe letos večje kot so bile druga leta. V enakem položaju se nahajajo nekateri kraji Črne gore, Južne Srbije in Hercegovine, pa tudi Bosne in Srbije. Vendar še do danes ni dobil odbor za prehrano nobenih prevoznic, niti brezplačne ljudske hrane na razpolago.

Zato je odbor poslal ministru za socialno politiko in kraljevski vladi utemeljeno spomenico, v kateri se pojasnjujejo potrebe naših krajev in ljudi, da se jim priskoči na pomoč.

Senat

je v soboto končal načelno razpravo o proračunu. Pri načelni razpravi so govorili skoro vsi opozicijski senatorji. Najgloblje vtise so napravili govori senatorjev Iv. Puelja, dr. Andjelinovića, dr. Kramerja, Jova Banjanina, dr. Zeca in drugih. Njihovi govori so še vedno predmet razgovorov vsega Beograda in cele države in jih celo politični nasprotniki odobravajo. V prihodnjih številkah našega lista bomo prinesli posamezne odstavke iz teh govorov, ki so gotovo zgodovinske važnosti. Na Pueljev in Kramerjev govor je poskušal odgovoriti senator Smodej in ovreči njihove trditve, kar se mu pa seveda ni posrečilo. Nasprotno, mnogo boljše bi napravil, če ne bi odprl ust in se držal svojega prvotnega sklepa videč, da poraznih dokazov iz govorov opozicijskih senatorjev ni mogoče ovreči. Zlasti

ne tistih trditve, ki jih je iznesel senator Puelj s svojo po celi Sloveniji znano govorniško sposobnostjo in ki se tičejo naših domačih razmer.

Po Smodejevem govoru se je vršilo glasovanje. Za proračun je glasovalo 47 senatorjev, proti pa 29, ostali so se glasovanja vzdržali.

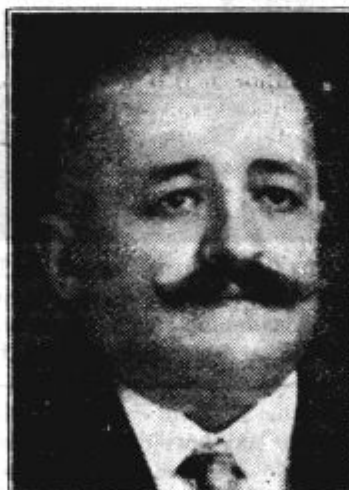
Od slovenskih senatorjev so glasovali proti: Ivan Puelj, dr. A. Kramer in dr. Marušič. Za proračun so pa glasovali: dr. Korošec, Ivan Hribar, dr. Ploj, dr. Gregorin in Fr. Smodej.

V nedeljo je senat nadaljeval razpravo o proračunih posameznih ministrstev. Pred velikonočnimi prazniki bo proračun in finančni zakon v celoti sprejet.

Slika po »Jutru«

V Škofji Loki umrli vojni dobrovoljec poročnik Ivan Gosar.

V Domžalah umrli posestnik in industrijalec Ivan Kuralt.

Varujte se sovražnika perila št. 1

Perička
Zmazka!

Takšenle je!

Njegova dela so črna kot noč. Prebiva v vsakem kosu perila, ki se pere še z mencialom in ščetko.

RADION

mu je napovedal boj!

Prihodnjic zveste več: kako kisikovi mehurčki v Radionu odpravijo iz perila najtrdovratnejšo nesnago!

Kdo je kriv?

Tako se sprašuje »Slovenčev« uvodničar z dne 14. marca. Res je. Gospodje so se šele sedaj začeli baviti z vprašanjem »kdo je kriv« slovenske nesloge.

Mi kmetje smo takoj po svetovni vojni prišli na to, da sta klerikalizem in liberalizem samo nesreča za Slovence. Zato smo že takrat začeli z vsenarodnim kmetjskim pokretom v Sloveniji. Vedno smo poudarjali in še danes zatrujemo, da je korenina naroda kmet. Toda kaj smo doživeli? Z vseh strani se je začela proti nam kmetom najostudnejša gonja, zlasti nas je napadala mlajša duhovščina. Proglašalo se nas je za brezverce in naravnost za sovražnike katoliške cerkve. Naš »Kmetjski list« pa so pod smrtim grehom prepovedovali razširjati ali čitati. Kdor se je drznil javno samostojno misliti ali delati po svoji glavi, so ga oblatili na najgrši način, pa če je bil še tak poštenjak in veren mož. Politična pripadnost jim je bila legitima-

cija za presojo vernosti in poštenosti naših kmetjskih mož.

Po nekaterih klerikalnih prosvetnih društvih se je vzgajalo mladino samo v sovražstvu do tistih, ki so odklanjali klerikalno kulturo in klerikalno suženjstvo.

Danes to ve že večina kmetov in tudi prav dobro čuti. Zato je na zadnjem občnem zboru »Kmečke zveze« v Ljubljani vstal preprost kmet z dežele ter izjavil: »Če bi po naših vaseh stalo toliko kmetjskih zadružnih domov kot imamo prosvetnih, bi bilo gospodarsko in kulturno stanje slovenskega kmeta vse drugačno kot je to danes. Potem ne bi bilo take beračije kot jo imamo danes.«

Kaj ne, gospodje, kako resnična pa obenem žalostna je ta ugotovitev. Če bi bili vi hoteli razumeti kmetjski pokret in bi ga ne ovirali, smo prepričani, da bi se Vam ne bilo treba trkati na prsi mea kulpa, kakor se danes morate,

ako imate še količkaj vesti. Jedro slovenskega naroda bi bilo združeno, kakor je na Hrvatskem. Razumljivo je, da taka kultura kot jo je po vojni nudil ljudem klerikalizem, jih ne more združevati, pač pa samo razdruževati in povzročati odpor in sovražstvo.

Gospodje lahko pogledate v Španijo, kaj so tam dosegli vaši tovariši. Tudi tam je bila najbolj »katoliška« dežela. Tudi tam so se vršile procesije ponoči in podnevi. Ljudem so se obežala nebesa na onem svetu. Za ta svet pa gospoda ni poznala revnega naroda. Ni skrbela za dosti, da bi ljudje dobili dela in vsakdanjega kruha. So imeli preveč opravka za lastno blagostanje.

Danes vsi vedo, da je za ta svet poglavito vprašanje preskrba vsakdanjega kruha in dostojno človeško življenje. Upam, da nam bodo španske razmere prihranjene, če se boste resno bavili z vprašanjem: »Kdo je kriv?« Če boste to vprašanje dobro premislili, se boste morda le poboljšali in s tem odvrnili strašno nesrečo, ki nam grozi. Zavedati pa se morate tehle najbolj važnih stvari:

1. Da je kmet jedro vsakega naroda, katelega se mora vsestransko podpirati in ne samo izkoriščati kot se danes dela.

2. Da je vsakdanji kruh največja in prva

potreba vsakega človeka. Potem pride šele vse drugo.

3. Da se ne sme obrekovati svojega bližnjega, čeprav je morda političen nasprotnik. Kajti sam Bog je dal zapoved: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe in zraven je še dostavil: Tvoj bližnji je vsak človek in tudi tvoj sovražnik.

Gorenjski kmet.

Resnica, ki ne velja samo za Hrvatsko

V eni zadnjih števil »Hrvatskega dnevnika« je dr. VI. Maček objavil kaj zanimiv članek, v katerem pravi med drugim:

»Opažamo tudi danes, da nekateri duhovniki, ne vsi, žele živo vero hrvatskega seljaštva v Boga in njegovo pravico izrabiti za to, da bi narod politično zaslužnili ali vsaj, da se mu vsilijo kot voditelji v politiki. Ker jim to naravno ne uspeva in ne morejo imeti uspeha, pravijo od Boga in cerkve jim zaupanim vernikom, da so brezverci in — komunisti.«

Ali se vam ne zdi, da je s tem dr. Maček povedal sicer vsakdanjo, zato pa tem bolj značilno resnico, ki ne velja samo za Hrvatsko, ampak še za marsikak drug košček sveta pod našim božjim soncem?

Kaj se godi po svetu

V Franciji

je prišlo do spopada med pristaši ljudske fronte in desničarsko tako zvanó socialno stranko (»Ognjeni krizi«). Desničarji so sklicali v pariškem predmestju Clichy zborovanje, proti kateremu so pristaši ljudske fronte demonstrirali. Končno je nastal pretep in je morala posredovati policija. Pri tem je bilo pet oseb ubitih in večje število ranjenih.

Dogodek je povzročil precej razburjenja in je bilo veliko število ljudóaretiranih. Splošna delavska zveza je v četrtek dopoldne radi nastopa desnice izvedla šurno protestno stavko, na kateri je sodelovalo nad 2 milijona delavcev. Stavka je potekla popolnoma v miru.

Spričo teh dogodkov zahtevajo levičarski listi ostre ukrepe proti desničarskim »ognjenim križarjem« in bo vlada morda organizacijo celo razpustila.

Kakor vedo povedati angleški listi,

Nemčija

še vedno ni opustila misli na osvojitve ruske zemlje. Tako trdi člankar neke velike angleške revije, da je bilo nedavno potovanje nemškega ministra generala Göringa v Rim usodnega značaja za bodočnost Evrope, kajti takrat se je začela diplomatska borba, ki bo usodno vplivala na nadaljnji potek evropskih dogodkov. General Göring da je takrat zahteval od Mussolinija, naj si Nemčija in Italija med seboj porazdelita »vplivna področja« na evropskem vzhodu. Avstrija, Češkoslovaška in Romunija bi prišle pod nemško vplivno cono, medtem ko bi na Madžarskem, v Bolgariji in v Jugoslaviji prevladoval italijanski vpliv.

Nemški pohod proti vzhodu, ki je sedaj najavljen, bi lahko izbral več potov, recimo skozi Poljsko in po Baltiskem morju. Ta pota so sedaj takorekoč odstranjena. Nemčija nanje ne misli več, ampak si je izbrala pot skozi srednjo Evropo, da pride v Ukrajino. Nemčija išče »hodnik« v Ukrajino in ta hodnik ne more iti drugod, kakor skozi Češkoslovaško. To je Göring baje dokazal Mussoliniju. Iz Rima je odpotoval Göring »na lov« na Poljsko, kjer je sporazum z Mussolinijem predložil v odobritev še poljski vladi. Varšavska vlada da je stvar odobrila. Sedaj ostane samo še zadnji del naloge, to je, da si Nemčija pribori nevtralnost Francije in Anglije na ta način, da vstopi v zapadni pakt.

Več kot verjetno pa je, da se bosta Anglija in zlasti Francija uprli tem nemškim visoko

letečim načrtom. Tudi ni verjetno; da bi jih Mala antanta mirno sprejela, a še najbolj bo nastopila proti takim nemškim sprehodom Rusija, ki bo brez dvoma znala varovati nedotakljivost svojih meja.

V zvezi s tem vedo povedati nekateri avstrijski listi o novem sporazumu med

Avstrijo, Madžarsko in Češkoslovaško

proti pretiranim nemškim sanjam. Vse omenjene tri države imajo podobno zemljepisno lego in zlasti Avstrija in Češkoslovaška — skupnega sovražnika. Zato je sodelovanje potrebno in mora priti do sporazuma.

Podobni glasovi prihajajo z Madžarske, češ, da bodo morale države srednje Evrope same skrbeti za svojo neodvisnost, ker se velesile premalo brigajo zanje.

Avstrijski kancelar Schuschnigg je odpotoval v Budimpešto. Glasovi o tem obisku so precej skromni in trdijo, da se v politiki držav rimskega trikota, kamor spadata tudi Avstrija in Madžarska, ne bo nič spremenilo. Slej ko prej ostane torej ozračje napeto in megleno.

V Španiji

trajajo boji dalje. Republikanske čete so prešle pri Brihuegi v napad in so zavzele mesto. Pri tem so vladne čete ujele okrog 100 nacionalistov, zaplenile 12 tovornih avtomobilov, 6 topov, 20 strojníc in večje število drugega orožja. —

Premagani Francovi vojaki so se morali v vsej naglici pred napadom vladnih letal umakniti.

Tudi na madridski fronti so po vladnih poročilih republikanci izvojevali nekaj uspehov.

Poročila generala Franca vedo povedati zopet o uspehih lastnih čet, ki so pri Madridu odbile republikanske napade. Po teh vesteh je bilo tu 300 republikancev ubitih in nekaj ujetih.

Boji na vseh španskih frontah trajajo dalje.

Italija

kljub sklepom londonskega odbora za nevmešavanje pošilja dalje svoje prostovoljce v Španijo, čeprav je sama pristala na sklepe tega odbora. Pred kratkim je bilo izkrcanih več italijanskih čet v Cadizu.

Anglija

je radi tega protestirala »v prijateljski obliki«. Angleški poslanik v Rimu je želel pojasniti, zakaj Italija kljub drugačnemu sporazumu še vedno pošilja prostovoljce v Španijo. Italijanski zunanji minister grof Ciano mu je odvrnil, da so se zadnji podali na pot že — mesec dni pred uveljavljenjem gori omenjenih sklepov.

Tako je torej vse nevmešavanje kakor predpustna šala sredi posta — v Španiji pa teče kri. To je pač najbolj značilna poteza na obrazu sedanje evropske politike, ki se izživlja v samih spletkah, intrigah in medsebojnem izigravanju narodov.

Fašizem in muslimanski svet

Mnogo pozornosti in nervoznosti je vzbudilo Mussolinijevo potovanje v Afriko. Med angleškim in italijanskim časopisjem se je začelo živahno prerekanje zaradi vedno živahnejšega italijanskega delovanja na bližnjem vzhodu. — Nastala je radi tega močna ohladitev italijansko-angleških odnosov, kar prihaja za sedaj do izraza predvsem v pritožbah in izpadih angleškega časopisja proti načinu italijanskega političnega in diplomatskega manevriranja v zvezi z Mussolinijevim potovanjem po Libiji. Tudi v uradnih krogih potrjujejo, da je nastopila med Rimom in Londonom nova napetost, ki je deloma v zvezi tudi z italijanskim postopanjem v Španiji.

Stališče Vatikana

je tudi zanimalo in še zanima politične kroge. Vprašanje je, ali se fašizem s to svojo muslimansko usmeritvijo ne oddaljuje morda od Vatikana, s katerim sta doslej tesno sodelovala tudi v sami Abesiniji. Tak zaključek bi bil nedvomno pretiran. Vatikan je v političnem pogledu stal doslej zvesto v službi Mussolinijevega »rimljanstva«. Mussolini je to dejstvo kot realen politik vedno visoko cenil. Malo je zato verjetno, da bi se zaradi najnovejše muslimanske linije odrekel sodelovanju Vatikana. Igral bo pač na obe violini hkratu, kakor to prepričevalno dokazuje njegovo postopanje v Abesiniji, kjer je Graziani proglasil provincialni Harar za središče italijanskih muslimanov, zato pa ostane glavno mesto vzhodne Afrike Adis Abeba še naprej katoliška prestolnica s katoliškimi šolami, katoliškimi cerkvami in koptskimi menihi. Če je taka dvoiličnost zdrava in če res pospešuje mir med narodi, to je seveda drugo vprašanje, na katero bo odgovorila šele bodočnost. Bojimo se, da ta odgovor ne bo nič kaj vesel.

Ne samo čaj...
„Naš čaj“

je najboljša domača
zeliščna krepljiva pijača.
NAS ČAJ
dobite v spec. trgovinah

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Kmetška mladina

Dekleta za svojo izobrazbo!

Na praznik 19. marca so se zbrale v dvorani Narodnega doma dekleta iz bližnje in daljne okolice Ptuja, da prisostvujejo III. prosvetno-organizatoričnemu tečaju za dekleta, ki ga je priredil ptujski Pododbor Zveze kmetških fantov in deklet. Tečaj je otvoril in vodil predsednik tov. Joško Tomažič, ki je toplo pozdravil navzoče udeleženke, predavateljce in goste, poimensko pa še zastopnika oblasti g. Mokolo in predsednika Zveze tov. Kronovška, ter v kratkih besedah povedal namen tečaja.

Pričela so se redna predavanja, ki so jih udeleženke vestno poslušale ter si glavne misli zabeležile v zvezke za poznejši čas. V odmorih so pridno kramljale o predavanjih jim snovi in razmerah na njihovih domovih, tako, da so se kmalu spoznale do dobra in se je med njimi razvilo iskreno tovarišstvo. Program tečaja je obsegal razna vprašanja, ki jih mora poznati vsako dekle na naši vasi, ter so poleg funkcionarjev »Zveze« predavali še priznani ptujski govorniki in strokovnjaki. V opoldanskih odmorih so si dekleta ogledala ptujski Ferkov muzej, gosp. naprave in kleti gosp. Orniga in vrtnarijo g. Vincekoviča ter posetile kino. Stanovanje in hrano so imele udeleženke skupno v Narodnem domu. Ob koncu tečaja so napravila dekleta pismen in usten izpit ter položile kmetško prisego, nakar so prejele lične spominske priznanice.

Zaključek tečaja ob prisotnosti predavateljev in odbornikov Pododbora je med govori in veselo pesmijo po lepi naši slovenski navadi potekel prijetno, a slovo je bilo z eno željo: Složno in nesebično na delo za lepšo bodočnost slovenskega kmetškega doma!

Medvode

Tukajšnje Društvo kmetških fantov in deklet je v nedeljo dopolnilo tucat letnih obračunov. Čeprav nam vreme zadnje čase ni nič kaj prida naklonjeno, smo vendar vprav v danem položaju dokazali tolikšno odpornost, da se ne plašimo vsake z dneva v dan se pojavljajoče nevihte. Tudi grmenja in treskanja smo se že tako privadili, da nam je vsak blisk le še svetilnik, ki nas vodi v lepše dneve. — Da smo na trdnih nogah, nam je dokazalo tudi naše slavno županstvo s tem, da je vse druge prosvetne in kulturne organizacije podprlo! Kljub vsemu temu smo (kakor vsako leto) tudi letos odbor nekoliko prenovili. S tem smo dobili tudi novo načelnico deklisklega odseka tov. M. Knific, tajnico pa v osebi Tinice K. Vsi pa smo sklenili na vel. ponedeljek se udeležiti izleta na Šmarno goro. (Zbirališče ob 8. uri pri vodopadu Save v Medvodah.)

Sv. Jurij ob južni železnici

Društvo kmetških fantov in deklet je imelo svoj 5. redni občni zbor v nedeljo 21. t. m. ob 3. uri popoldne v posebni sobi gostilne Golež. Iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da je bilo društvo v preteklem poslovnem letu, vkljub zaprekam in težkočam, delavno. — Izvoljen je bil z malimi spremembami stari odbor, in sicer: predsednik: Tone Merslavič; podpredsednik: France Gajšek; tajnik: France Zupanc in blagajničarka: Marica Skoberne.

Nашe delo se bo nadaljevalo za probujenje

našega podeželja in pritegnili bomo še svežih sil h kmetško kulturnemu delu. — Prav prijetne praznike, v mislih na resnično vstajenje izmučene kmetške duše k pravemu življenju, želimo vsem kmetskim pokretašem.

Moravče

Naše Društvo kmetških fantov in deklet je imelo 14. t. m. svoj III. redni letni občni zbor, ki je pokazal izredno mnogo zanimanja za gibanje kmetške mladine.

Predsednik Pirnat Miha je zjutraj ob 8. uri otvoril občni zbor, pozdravil navzočne in takoj prešel na dnevni red. Poročila odbornikov so pokazala, da društvo razveselljivo deluje in se ne boji nobenih ovir. Posebno je s svojim govorom navdušil zborovalce tov. Ignac Tome.

Pri volitvah je bil izvoljen skoraj brez sprememb stari odbor. Predsednik je tov. Miha Pirnat, tajnik pa Vehovec Franc. Poslevoedeči podpredsednik je Ivan Kovač ml., tajnikov namestnik Slavko Peterc, blagajnik pa Ludvik Šlibar. Ostali odbor je skoraj neizpremenjen.

Prepričani smo, da bomo tudi v novem poslovnem letu želi obilo uspehov. V tem pričakovanju pozdravljamo vso zavedno kmetško mladino in kličemo tovarišem in tovarišicam širom domovine: Pogumno naprej za kmetško zmago pod zelenim praporom pravice, dela in poštenja!

Vojnik

Zivahno je postalo delovanje »Ženskega odseka« Društva kmetških fantov in deklet Vojnik.

Dvakrat tedensko imamo družabne delovne večere, na katerih pridno vezemo ročna dela. Pripravljamo razstavo ročnih del, katera se bo vršila 23. maja t. l. v društveni sobi. Na tej razstavi tudi naši fantje nočejo zaostati. — Razstavili bodo svoje amaterske slike, katere bodo vsekakor zanimive. Zato, tovariši, hitite, da vas tovarišice ne dajo v koš.

Dne 14. t. m. se je na občnem zboru Društva kmetških fantov in deklet Škofja vas ustanovil »Ženski odsek«. Za načelnico je bila izvoljena tov. Kristina Rošerjeva, tajnica Milka Kožuhova, blagajničarka Štefka Mlakerjeva. Tudi one so pričele marljivo delati. Ročna dela bodo razstavile skupno z Ženskim odsekom Vojnik.

Vabimo že sedaj vse članice in članke sosednih društev in vse one, ki so nam naklonjeni, da si razstavo ogledajo.

Videli bodo, da smo ob zimskih večerih žrtvovali marsikatero urico za povzdigo našega društva, da delamo, da nadaljujemo svoja pota v spoznavanju naših ciljev.

Hajdina pri Ptuj

Tukajšnje Društvo kmetških fantov in deklet je imelo v nedeljo 14. marca t. l. II. redni občni zbor.

Ceravno je pri nas vse polno hujskačev, ki si na vse načine prizadevajo odvrniti naše fante in dekleta od našega društva, je bila udeležba na občnem zboru prav zadovoljiva, kar je pač najboljši dokaz, da sta tudi kmetški fant in dekle začela misliti s svojo glavo, in ljudem, ki si prizadevajo našo organizacijo razbiti, ne bo šlo žito v klasje. Mladina, ki se zaveda, da je bodočnost njena, gre junaško v boj za svoje pravice.

Iz poročil društvenih funkcionarjev je bilo razvidno, da je društvo kljub vedno in povsod nastavljenim oviram agilno delovalo. Tekom leta je bilo več članskih sestankov, odborovih sej, dva poučna izleta, en kmetški praznik, združen s tekmo koscev, a pozimi so se vršili redni tedenski debatni večeri. S kmetškim praznikom, ki je uspel nad vse sijajno in katerega je posejtilo na stotine občinstva, smo pokazali širši javnosti, da ima kmetška mladina, združena v Društvi kmetških fantov in deklet, kljub raznim zasmehovanjem in sramotenjem mnogo prijateljev.

Tudi za bodoče smo napravili lepe načrte, za katerih izvedbo bomo pripravljene prenesti

Položnice

Naročniki, ki ste prejeli v zadnji in današnji številki Kmetškega lista priložene položnice, se naprošate ponovno, da poravnate v najkrajšem času zapadlo naročnino, sicer bomo neljubo primorani zamudnikom ukiniti nadaljnje pošiljanje »Kmetškega lista«.

največje žrtve in pokazati nasprotnikom, da se ne ustrašimo ničesar, kadar gre za dobro stvar. Pri volitvah je bil izvoljen z malo spremembo stari odbor s tov. Neubauerjem Alojzjem na čelu.

Vabimo tudi vse tiste fante in dekleta, ki še niso člani našega društva, da čimprej stopijo v naše vrste, da bomo tako res v slogi in tovarištvu delali za napredek in povzdigo naše vasi.

Velikonočni pozdravi. V bližajočih se velikonočnih praznikih si dovoljujemo tovariško izraziti tov. odboru Zveze, kakor tudi vsem tovarišicam in tovarišem, ki korakajo pod zastavo »Štiriperesne deteljice«, prav vesele in blagoslovljene praznike in da bi se tudi njih delo za prosep slovenske kmetške vasi, zlasti sedaj ob prebujajoči se pomladi, čim jače odzvalo za ideal kmetške miselnosti.

Tovariša-vojaka na službi v Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu: Franjo Zabukovec, Jakičev — Vel. Lašče (D. k. f. in d. Hlebče); Zvonko Meden, Grahovo (D. k. f. in d. Orahovo).

Sadno drevje

Kmetijska družba nudi iz svojih drevesnic

v Ljubljani in Konjicah za spomladansko sajenje razno sadno drevje garantirano pristnih vrst, in sicer:

Jablane visoko- in srednje-debelne

cena 1. vrste komad à Din 8.—,
2. vrste komad à Din 5.—.

Jablane v grmičasti obliki (prtljakavi)

cena 1. vrste à Din 12.—,
2. vrste à Din 6.— za komad.

Enoletni okulanti od nekaterih sort à Din 8.— za komad.

Visoko- in srednje-debelne hruške

1. vrsta Din 10.—,
2. vrsta Din 6.— za komad.

Moštnice: 1. vrsta Din 10.—,
2. vrsta Din 5.— za komad.

Pritlične hruške: 1. vrsta Din 12.—,
2. vrsta Din 6.— za kom.

Črešnje visoko- in srednje-debelne

1. vrsta Din 12.—,
2. vrsta Din 6.— za komad.

Višnje prtljčne oblike

1. vrsta Din 12.—,
2. vrsta Din 6.— za komad.

Breskve

à Din 8.— za komad.

Mareljce

1. vrsta Din 15.—,
2. vrsta Din 8.— za komad.

Visoko-debelni in tanko-lupinasti orehi

1. vrsta Din 8.—,
2. vrsta Din 4.— za komad.

Cene se razumejo (franko Ljubljana odnosno Konjice. Pri odjemu preko 100 drevesc priznamo poseben popust. Skladišče Konjice ima tud velik izbor trsnih čapljenk. I. vrsta pri naročilih čez 100 kom. po 1.50, II. vrsta po Din 1.— za komad korenjaki po Din 0.50 za komad.

Kmetijska družba v Ljubljani, t. z. 70. z.

Novi trg 3

JUGOSLOVANSKA
ZAVAROVALNA
BANKA

„Slavija“

V LJUBLJANI
Gosposka ulica 12
TELEF. ST.:
21-76, 22-76

PODRUŽNICE: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD IN SPLIT

Dopisi

Poročilo o vinskem sejmu v Ljutomeru

Iz gledalo je, da bo letošnji vinski sejem slabše uspel kot prejšnja leta. Bil pa je prav tako dobro založen, pa tudi dobro obiskan kot prejšnja leta. Razstavljeno je bilo 144 vzorcev vina, največ iz ljutomerskega okoliša, nekaj prav dobrih vzorcev pa je bilo tudi iz štrigovskega in gornjeradgonskega okoliša. Ocena vin je pokazala nepristransko sodbo o našem dobrem vinu in označila veliko vzorcev prav dobro.

Obiskali so razstavo tudi zastopniki naših oblasti in od savske banovine. Iz Gradca je velik avtobus pripeljal goste in kupce, pa tudi drugih Avstrijcev je bilo lepo število. Domači kupci so pokupili mnogo vina, največ sortiranega.

Tuji kupci so zaznamovali vzorce, ki so jim ugajali in sklenili nekatere večje kupčije.

Splošna sodba je, da so vinski sejmi in razstave v Ljutomeru velikega pomena za razvoj naše vinoreje in kletarstva, ker poživljajo stik pridelovalca s kupci in vplivajo na bližnjo in daljno okolico poučno in gospodarsko.

Vsem, ki so kakor koli pripomogli do lepega uspeha, izreka najlepšo zahvalo

odbor.

Št. Pavel pri Preboldu

Od 14. do 19. marca je bil v občinski pisarni na vpogled občinski proračun za leto 1937/38. Proračun izkazuje 204.810 din dohodkov in ravnotoliko izdatkov ter je za 10 % nižji od lanskega. Pravico vpogleda in k proračunu staviti svoje pripombe imajo po zakonu vsi davčni obvezanci, ki pa se te ugodnosti in pravice v zelo mali meri poslužujejo. Desinteresanost se opazja tako v kmetijskih kot v delavskih vrstah, pa tudi obrtniški krogi za vsakoletni občinski proračun ne kažejo potrebnega zanimanja. Brez dvoma ima to tudi svoje vzroke v nezadostni politični izobrazbi in v neki meri tudi konservativnosti današnjih ljudi. Mladina kaže v tem pogledu več volje in se hoče upoznati v vseh stvareh, ki se tičejo javnega kol občinskega gospodarstva. In ta smoter mladine je tudi pravilen! Davkoplačevalec pa tudi onim, ki davkov ne plačujejo, naj navedemo par važnejših postavk: za občinske ceste je namenjenih 20.000 dinarjev, za kmetijstvo 5.690 din, za socialno skrbstvo 36.700 din, za podpore brezposelnim 2.500 din. Zupan dobi mesečne nagrade po 500 din, tajnik dobi fiksne plače mesečno po 900 din in okoli 3000 din letne nagrade, pomožni tajnik ima mesečno po 450 din, blagajnik dobi letno 2250 din, sluga ima mesečno 675 din in letne nagrade toliko, da mu pride mesečna plača na 1000 din. Občinski cestar ima mesečno po 500 din, gasilske čete dobe letne podpore 9.600 dinarjev iz občinske blagajne. Občina da tudi prispevek meščanski šoli v Celju letno 3.365 din, v Zalcu pa 4.095 din. Zanimivi so tudi dohodki in razhodki občinskega ubožnega sklada, iz česar je razvidno tole: za vzdrževanje ubožcev pri strankah je določenih 12.400 din (lani 14.900), za vzdrževanje ubožcev v hiralnicah 6.500 din (lani 5.400), za podpore domačim ubogim je do-

ločenih 15.900 din, izrednih podpor pa 8.760 din. Dohodki v ubožni sklad pa so: obresti od kapitala 400 din, darila in volila 500 din, globe 2400 din, prispevek iz občinske blagajne 42.500 dinarjev. Letošnji proračun ubožnega sklada je za 7.300 din višji od lanskega. Omeniti je še treba, da je v obč. proračunu izdatek v postavki za šolo za 30.395 din nižji od lanskega. Tako smo navedli nekatere važnejše postavke iz občinskega proračuna in iz proračuna ubožnega sklada. Oboje je zanimivo in za naše občane poučno. Banovinske davščine so letos za 35 % višje.

—ek.

Sv. Bolfenk pri Središču

Prva in najstarejša naša kulturna ustanova »Izobraževalno društvo Lipac« je imela prejšnjo nedeljo občni zbor ob zelo dobri udeležbi članstva. Kakor vsa prejšnja leta, je tudi preteklo poslovno dobo bilo društveno delovanje dobro in je iz poročil predsednika, tajnika, blagajnika in knjižničarja razvidno, da se je število članstva dvignilo, knjig v čitalnici je preko 600 ter je bilo v preteklem letu prečitanih 1447. Vršili sta se dve igri, naslop pevskega zbora in en družabni večer. — Denarnega prometa je bilo Din 131475, ter je čistega prebitka Din 54025.

Za tekoče leto je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: predsednik Franc Flajs, Kog, podpredsednik Joško Tomažič, Vitan, tajnik Franc Plohl, Jastrebec, blagajnik Jakob Munda, Sv. Bolfenk, knjižničar Ludvik Lukman, Lača ves; odborniki: Franc Rizman, Lača ves, Ivan Šešek, Kog, Jože Hlebec, Lača ves, Ignac Zadravec, Lača ves, Srečko Stanič, Kog, Franc Puklavc, Vitan, Vinko Lukman, Lača ves. Knjižnica posluje vsako nedeljo in praznik celo predpoldne.

Dne 17. maja t. l. priredi »Lipac« svojo jubilejno prireditev v večjem obsegu na prostem ter prosi »koliška društva«, da na ta dan ne prirejajo nobenih svojih prireditev, temveč se udeležijo proslave našega jubileja, kjer bo ob bogatem sporedu preskrbljeno tudi za prvovrstno razvedrilo.

Mlatič

Smatram za svojo dolžnost

Jaz ne branim nikomu, nisem in ne bom nikdar, pa naj žveči ali bere kdo kar koli se mu hoče. Bog ne daj! Tukaj ne sme biti na lahkóvernega, obupanega in obubožanega kmeta in podeželja sploh noben srednjeveške tiranije od zgoraj! Smatram pa za svojo dolžnost, kot podeželski mlatič in rolnik, da povem pod pezo razmer uničenemu, do tal upognjenemu in do ušes zadolženemu kmetu, ki je na svoj stan, dasi do skrajnih mej ponižan še vedno ponosen, da se enkrat le zbrhta kakor pravimo in 'dosledno zavrača pa magari v še tako lep papir zaviti papirnat strup, ki ga vseh vrst kapital pošilja v obubožane in upropaščene kmetске domove, ne v butarab, ampak kar v celih vagonih, če ne gre za denar pa dajo na puf.

Tega papirnatega in tudi književnega z vsemi mavričnimi barvami našminkanega strupa je pri nas po deželi, vam rečem, že toliko, kot gnoja v zanemarjenih svinjskih blevih.

Ubogi kmet se nekaj časa zvija, zvija in otepa, nazadnje pa le seže po strupu, ki ga z vso gotovostjo in doslednostjo počasi omami in končno gospodarsko pa tudi politično upropasti!

Zato ponovno pravim, proč s papirnatim strupom, da nas ta do konca materialno in duševno ne upropasti!

„Predavanje o španski vojski in evharističnem kongresu“

Lep je bil praznik sv. Jožefa. Kar ni mi dalo miru. Pa sem jo mahnil na kratek izprehod v bližnje vasi. Saj veste, da se čez teden naveličaš tega mestnega življenja in zaželiš spet na vas. Seveda, če si res pravi sin kmetске matere.

Mahnil sem jo proti Tomačevemu in od tam dalje skozi Jarše, Obrije in Smartno proti Sneberjam. Ko sem prišel v Smartno, vidim nekaj gruč ljudi, ki so hitele po cesti. Povprašam na cesti stoječega pobčka, kam grede ti ljudje? In mi pove, da bo v pevskem domu predavanje o španski vojski in evharističnem kongresu. Da mi še malo vabilce, na katerem je bilo kaj čudno besedilo. Na vabilu je bilo napisano, da bo predavanje po sv. litaniyah. V Smartnu vabijo že tudi v cerkev ljudi s pisanimi vabilii. Ne vem, ali grede Smarčani res tako neradi v cerkev? Ura je odbila tri in predavanje se je pričelo. Predaval je neki gospod iz Ljubljane.

Pred belim prtom na odru je stal gospod predavatelj ter pričel govoriti o vzrokih španske revolucije. Med drugim je povedal izkušeni g. predavatelj, da je vsega tega bratomornega klanja kriva Rusija, ki je po svojih agentih naščuvala španske kmete in delavce, da so pri volitvah glasovali za komunistično vladu. Rekel je, da je ves boj naperjen proti katoliški cerkvi, ki je zaščitnica vseh bednih in zatiranih. — Le to se mi je čudno zdelo, da ta vrli duhovni gospod ni povedal temu resnicoljubnemu delavnemu kmetškemu ljudstvu prave resnice. Niti malo ni omenil, da se bije tam v daljni Španiji boj za zemljo in pravico, boj med delavnim ljudstvom ter posvetnim in drugim kapitalom. Skratka: boj med demokracijo in fašizmom. Našel je tudi vse tuje narode, ki se bijejo v Španiji. Seveda ni pri tem pozabil povedati, da se jih bije največ za »sv. vero« na strani generala Franca. Na vladni strani da je največ Rusov, ki da so najboljši piloti in da imajo tudi najboljše aparate.

Kako rad bi človek povedal temu zdravemu narodu pravi obraz te vojne. O Španiji dovolj.

Dovolite še nekaj o evharističnem kongresu! Kako je bilo v tistem času, je še vsakemu znano. Kaj vse pa še zveš na takemle predavanju? Med posnetki iz evharističnih dni je bila tudi slika našega notranjega ministra g. dr. Korošca. Gospod predavatelj je ob tej priliki povedal, da je bil ob tem kongresu dr. Korošec, po dveh letih trpljenja v konfinaciji, prvič svoboden med svojim ljubljenskim narodom. Poslušal sem pogovor dveh pametnih mož, ki sta prav dobro to stvar tolmačila.

Iz vsega srca pa sem jaz hvaležen gosp. predavatelju, ki je z iskrenostjo povedal, da so znesek 365.000 din za oltar na Stadionu spravile skupaj žuljave roke revnih slovenskih kmetov, delavcev, hlapcev in dekel. Samo to mi povedal, da so bili ti za svojo nevednost tisočkrat in tisočkrat opeharjeni. Saj drugače biti ne more in tudi ne bo. To ostane toliko časa, dokler bodo ljudstvo vodili in mu predavali taki ljudje, ki so najbolj veseli takrat, ko jim da narod na roko 365 jurjev, da ne ločijo vere od politike.

Vili Gmajnar.

Domači dogodki

× **Proračun Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije** v znesku 1 milijon 893 tisoč dinarjev je bil na nedavni upravni seji potrjen. Hkratu so bile odklonjene pritožbe razrešenih funkcionarjev Gasilske zajednice Bulca, Cererja, Majerja, Pristovška in drugih. Razrešeni po tem sklepu nimajo pravice pritožbe.

× **Prodajalnice »Tivarja« bodo opuščene.** Tako poročajo iz Varaždina. Lastnik »Tivarja«, g. Stiasny pravi, da prodajalnice ni mogoče dovolj nadzirati in jih bi obdržal le pod pogojem, če bi jih nameščenci prevzeli pod svojim imenom in na svoj račun. Prodajalnic »Tivarja« je bilo doslej okrog 250 v vsej državi.

× **Veliko tovarno za predelovanje oljnatih rastlin** grade v Pančevu. Tovarna bo predelovala zlasti repico in sončnice, a na leto bo mogla predelati 300 vagonov oljnatih rastlin.

× **Radi komunistične propagande** je bil 22letni delavec Josip Korošec iz Krčevine pri Ptujju obsojen na 1 leto 8 mesecev robije ter 600 Din denarne kazni in na 3letno izgubo častnih državljskih pravic.

× **Zopet smrt radi pretepa.** V Velovleku pri Ptujju so se v neki gostilni fantje sporekli in nazadnje stekli. Med pretepom je nekdo začel z vso silo udrihati po želarškem sinu Josipu Rojcu z Vintarovskega vrha. Fant je obležal v mlaki krvi in kmalu izdihnil. Nesrečni Josip je že tretji sin iz te družine, ki je v pretepu izgubil življenje. Pač žalostna slika naših razmer!

× **Državnih blagajniških zapisov (bonov)** je bilo do 16. marca tega leta vpisanih skupno za 400 milijonov dinarjev. Manjka torej do celotne vsote 500 milijonov — še 100 milijonov. Pričakujejo, da bo do konca marca vpisan tudi še ta znesek.

× **Tečaj o planinskem gospodarstvu in meioraciji planinskih pašnikov** se je 17. 4. m. pričel na kmetijsko-gospodarski fakulteti (visoki šoli) v Zemunu. Tečaj obiskuje 11 gozdarskih inženirjev iz kmetijskega ministrstva. — Trajal bo do 29. 4. m.

× **Tri dni ni bilo na spregled** nekega Iyana Kokola, ki je stanoval v Mariboru. Končno se je to zazdelo čudno njegovi hišni gospodinjji, ki je o tem obvestila policijo. S silo so odprli vrata v Kokolovo sobo in našli človeka — obešenega na oknu. Truplo je že razpadalo. Kaj je nesrečneža gnalo v obup, ni znano.

× **Že 14. požar v zaloški okolici** — izza občinskih volitev! Pred kratkim je ponoči zgorel kozolec posestnika Gradiška v Zalogu. Ker je to izza občinskih volitev že 14. požar v tej okolici, ki je nastal iz nepojasnjenega vzroka, ljudje razburjeno ugibljejo, na kak način nastajajo požari. Vevški orožniki pridno preiskujejo zadevo in je upati, da se jim posreči, razjasniti skrivnost tako pogostih požarov.

× **Železniška nesreča.** Na višegrajski železniški progi se je v tunelu nedaleč od postaje Banja Stijena pripetila huda nesreča. Potniški vlak iz Beograda je trčil ob motorno drezino. Nesreča je zahtevala tri smrtne žrtve. Vsi trije smrtno ponesrečeni zapuščajo družine.

× **Skropljenje sadnega drevja.** V založbi Sadjarskega in vrtnarskega društva je pravkar izšla za vsakega sadjerejca važna knjižica »Skropljenje sadnega drevja«. Knjižica je poljudno navodilo, kako zboljšamo s smotrenim škropljenjem sadni pridelek v množini in kakovosti. Spisal jo je priznan strokovnjak Josip Priol, ravnatelj banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Knjižica obsega 90 strani in je opremljena s 45 praktičnimi slikami. Cena za člane je samo Din 6.—, za nečlane pa Din 10.—.

Knjižico, ki je za gospodarstvo, zlasti pa za naše sadjarje velevažna, vsakomur toplo priporočamo.

× **Dvojna pravica.** — Nemška, belgijska, danska, francoska, madžarska, norveška, švedska in jugoslovanska cementna industrija je sklenila mednarodni kartel, ki izključuje konkurenco. Taka je torej pravica gospode! Če pa se kmetje ali delavci organiziramo doma, je vrišč, ako pa hočejo v kakšno mednarodno zvezo, je takoj ogenj v strehi. Komu v prid je ta dvojna pravica? — Delovnemu človeku prav gotovo — ne!

× **V skednju ga je dohitela smrt.** V Lokavcu pri Sv. Ani v Slov. gor. se je v skednju smrtno ponesrečil posestnik Jožef Triller, ko je pripravljel krmo za živino. Padel je raz pod (oder) in mu je pri tem počila lobanja. Kljub zdravniški pomoči je nekaj dni po nezgodi umrl.

× **Vlomilci so v Krčevini udrli pred kratkim ponoči v zidanico g. Tkalec** ter odnesli za 3000 dinarjev slivovke in vina.

× **Politiko proč iz gasilskih vrst!** Gasilska zajednica v Novem Sadu zahteva, naj se gasilske organizacije izločijo iz področja ministrstva za telesno vzgojo. Kot vzrok zborovalci navajajo, da kvarijo organizacijo razni politični vplivi in bi imele organizacije pogoje za razvoj samo pod vojnimi ministrstvom, kjer bi bili politični vplivi onemogočeni. Vsekakor značilna zahteva za naše razmere!

× **Zgodnji viharji in neurja.** Ponoči od sobote na nedeljo je divjal okrog Sarajeva orkanski vihar. V mestu samem je vihar napravil obilo škode. Še več gorja je povzročil v okolici, kjer so izbruhnili požari. — Tudi na planini Skakavici je ogenj napravil silno škodo. Pogorelo je 50 kvadratnih kilometrov gozda.

× **Obmejno zastavo so spet razvili** zadnjo nedeljo na državni meji v Hotedršici. Slavnosti se je udeležilo mnogo domačinov in gostov. Veličasten je bil prizor, ko je opoldne z visokega droga na meji v pomladnem soncu zaplapolala naša državna zastava. Želimo je, naj bi tudi osrče naše domovine opozarjala na te kraje, ki so nujna potrebni gospodarske pomoči.

× **Poneveril je blagajnik beograjske električne centrale** Živko Popadić velike vsote denarja. Policija je izvršila preiskavo in našla skritih 500.000 dinarjev v gramofonu. Preiskave se nadaljujejo.

Od 1. aprila zvišane cene!

Zaradi novega obdavčenja industrijsko izdelanih oblačil se bodo po naših izdelovalnicah podražile Tivar obleke s 1. aprilom.

Do tega roka smo še v možnosti, da prodajamo po nižjih cenah.

Zasigurajte si zaradi tega pravočasno in nabavite si čim prej naša cenena in prvovrstno izdelana oblačila!

TIVAR OBLEKE

× Čevlji se bodo podražili. Cena nekaterih surovin se je izza lanskega leta močno dvignila. Poleg tega stopi s 1. aprilom v veljavo nova banovinska trošarina na čevlje v višini 1 do 12 dinarjev. Vse to bo imelo za posledico novo podražitev obuval. Čevlji se bodo podražili za 20 do 30 %. Kakor vse kaže, bomo kmalu hodili — bos!

Sejmi

29. marca: v Sevnici.
30. marca: v Ločah, na Ptujski gori, v Dobručah, Lescah, na Vrhniki, pri Sv. Barbari, v Kranjski gori, Črnomlju, Pesnici, Podčetrtku, Šoštanju, Muti, Novi štifti.
31. marca: v Studencu pri Krškem, Št. Vidu pri Stični, Zireh, Kranju.
1. aprila: v Livoldu, Vidmu ob Savi, Polšniku, Novi cerkvi.
2. aprila: na Rakeku, v Dramljah.
3. aprila: v Zg. Tuhinju, pri Sv. Pavlu pri Preboldu.
3. aprila: pri Sv. Lenartu v Zabukovju, v Trebelnem, Zagradcu, Dobju.

Semenski oves,

grahorico, domačo in nemško deteljo, razna travna semena; dalje umetna gnojila, kakor rudninski superfosfat, kalijevo sol i. dr. ima stalno v zalogi po najnižjih cenah

»EKONOM«, osrednja gospodarska zadruga, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in pocenilo

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČEVA ULICA 23
TELEFON ŠT. 25-32

nova pomlad
novi modeli

Peke

Letošnje

NOVO BOK PIVO

Delniške družbe pivovarne

UNION

je že v prometu

Je izbornega okusa in pravi užitek za vsakega

Kmetijski hranilni in posojilni dom

V LJUBLJANI, Tavčarjeva ul. 1

Telefon št. 20-47 reg. zadr. z neomejeno zavezo Brzojavi: Kmetiskidom

Račun poštne hranilnice št. 14.257

RAČUN PRI NARODNI BANKI

N o v e v l o g e
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%,
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Eskontuje menice

Daje
kratkoročna posojila

Izvršuje ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Spedicija **TURK** Ljubljana

prevzema:

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih pošilk, in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija po njej deklariranega blaga in vse informacije brezplačno

Telefon interurban 24-59. Vilharjeva cesta 33 (nasproti nove carinarnice)

PREVAZANJE

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko vprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi avtomobili

Telefon interurban 21-57. Masarykova cesta 9 (nasproti tov. kolodvora)